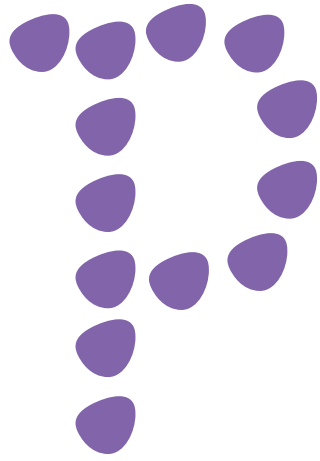
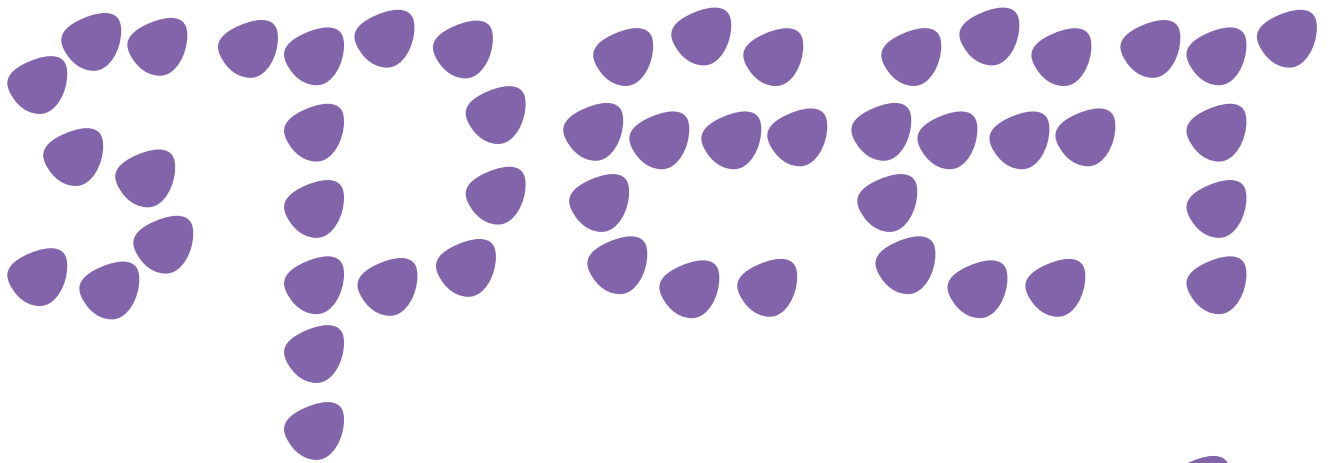
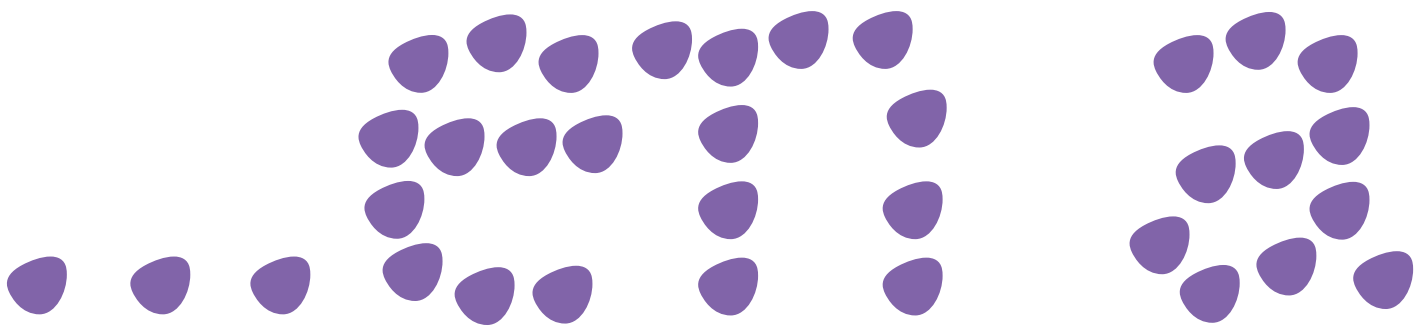

...en andere speerpunten

Vereniging
van Openbare Bibliotheken
Jaarverslag 2013

Inhoudsopgave

De VOB in 2013

Speerpunten uit het verenigingsjaar

Nieuwe Bibliotheekwet ● 6

Positionering bibliotheken en level playing field ● 7

Arbeidsvoorwaarden ● 8

Strategische brancheagenda 2012–2016 ● 9

VOB Inkoopcommissie digitale content ● 10

Andere activiteiten binnen de kerntaken

Belangenbehartiging, lobby en representatie ● 12

De branche intern en extern organiseren ● 14

Dienstverlening en kennisdeling ● 15

Verenigingszaken

Bestuur ● 18

Leden ● 18

Bureau ● 20

Bijlagen

Overzicht van de leden van de VOB ● 22

Overzicht bestuur en medewerkers VOB ● 23

Overzicht van functies van VOB-bestuursleden ● 23

De VOB in 2013

Lobbyen rond het wetsontwerp voor een [nieuwe bibliotheekwet](#), invloed uitoefenen op hoogte van de beoogde onttrekking aan het gemeentefonds ten behoeve van de centrale inkoop van digitale content, afspraken maken over een e-books platform, de integratie van het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken en Stichting Bibliotheek.nl in de Koninklijke Bibliotheek per 2015 permanent monitoren, regie voeren op de uitvoering van de strategische brancheagenda 2012–2016 ‘De Bibliotheek levert waarde’, onderzoeken van de arbeidskosten bij de bibliotheken, voorbereiden van de besluitvorming over een nieuw Arbeidsmarkt & Ontwikkelingsfonds voor de branche, de veranderingen in pensioenwetgeving volgen, uitwerken van een meerjarenprogramma om het [ondernemerschap te versterken](#), onderhandelen over een [nieuwe cao](#), mee ontwikkelen van een [nieuw kwaliteitskader voor certificering](#), overleggen over een doorstart van de Libraryschool, publiceren van een handreiking over lokale pa en lobby voor bibliotheken en een [level playing field](#) realiseren voor alle partijen in het land die bibliotheekdiensten willen leveren...

En dit is slechts een selectie uit de belangrijke activiteiten van de VOB in 2013. En we zijn ook nog verhuisd naar een nieuw kantoor en hebben onze website geheel vernieuwd en geactualiseerd. Bestuur, medewerkers én leden zijn dit jaar actief geweest op veel, heel veel belangrijke onderwerpen voor de toekomst van het collectief van openbare bibliotheken en (provinciaal) ondersteunende organisaties. Er is veel en goed werk verzet. In goede en constructieve sfeer, met betrokken en soms – gelukkig maar – kritische leden.

Wij nemen u in dit jaarverslag 2013 mee langs de belangrijkste activiteiten. En bieden u zicht op onze inspanningen en resultaten.

We danken alle leden die een actieve bijdrage hebben geleverd aan de beleidsontwikkeling en -uitvoering van de verenigingsactiviteiten. [De VOB is een vereniging van, voor en door haar leden.](#) Een woord van dank ook aan het SIOB en BNL voor de (personele) ondersteuning die de VOB ontving.

Kars Veling *voorzitter*
Ap de Vries *directeur*

900 vestigingen
553 servicepunten

79 zelfbedieningslocaties
top internet

4.100.000
2.000.000

'meelzers'

willemingen per jaar

bezoeken per jaar

leden

de bieb

de Bibliotheek

ofwel:

waardevol

Maatschappelijk:

investering in mensen
groot bereik, niet in geld uit te drukken waarde, klantwaarde.

Educatief:

ontwikkeling van talent
deelname aan samenleving, samenwerking met scholen, leesbevordering, bestrijding laaggeletterdheid, leesmotor.

Cultureel:

laagdrempelig contact
met cultuur
lokale en regionale cultuur, taal en cultuur, debatten en lezingen, stimuleert ontwikkeling.

Economisch:

informatie vinden
en van context voorzien
medewijsheid, zelfredzaamheid, participatie, permanente scholing, kennis die je niet leert in het onderwijs.

waardevrij

toegankelijk
voor iedereen

hoogwaardig
voor individu en maatschappij

onafhankelijk
van politieke, commerciële en religieuze invloed

een centrale plek
in de gemeenschap

Speerpunten
uit het
verenigings-
jaar

Nieuwe Bibliotheekwet

In 2013 bereidde de branche openbare bibliotheken zich voor op het wetsontwerp bibliotheekwet – Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) – dat bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) in voorbereiding was.

De, in de ledenvergadering van december 2012 ingestelde, werkgroep met Frans Bergfeld, Mireille Pondman en Nan van Schendel o.l.v. Ton Brandenbarg met ondersteuning van Francien van Bohemen bereidde in opdracht van het bestuur een standpunt van de VOB voor. In een extra ledenvergadering op 28 februari 2013 bespraken de leden het advies, dat via een vijftal moties werd aangevuld. Dit leidde tot een VOB standpunt dat in een manifest en daarbij behorende campagne 'Elke gemeente een bibliotheek' werd geformuleerd, als basis voor de VOB lobby. Dit [manifest 'Mijn bieb moet blijven!'](#) werd aangeboden aan de overheden en de Tweede Kamer.

In april kwam het wetsontwerp beschikbaar in een [internetconsultatie](#). De VOB voorzag haar leden van suggesties t.b.v. de consultatie, waar onder een reactie per wetsartikel. Ruim 225 mensen reageerden op het wetsvoorstel. Het ministerie verwerkte de consultatie in het wetsontwerp, dat in de eerste ministerraad in september de instemming kreeg van het kabinet. Het kabinet legde het wetsontwerp voor advies voor aan de Raad van State.

Ondertussen werden de contacten met de woordvoerders cultuur van de Tweede Kamerfracties opgebouwd. De Taskforce Bibliotheekwet werd op verzoek van de algemene ledenvergadering met enkele leden uitgebreid: Erno de Groot, Charles Noordam, Mireille Pondman, Paul van Royen, Kars Veling, Chris Wiersma, Mariet Wolterbeek. Ondersteund vanuit het bureau door

Francien van Bohemen, Coen van Hoogdalem en Ap de Vries, kwam de Taskforce maandelijks bij elkaar en bepaalde de strategie voor de belangenbehartiging en lobby. [Focuspunten in de lobby](#): borging van de [lokale verantwoordelijkheid](#) voor de bibliotheekvoorziening, in [elke gemeente een bibliotheek](#) en wel met vijf functies (lezen, leren, informeren, toegang tot cultuur en ontmoeting & debat), lokale en digitale bibliotheek zijn één geheel en dus ook [één lidmaatschap voor zowel de digitale als de fysieke dienstverlening](#) (waarbij keuzevrijheid voor de klant) en gekoppeld aan de lokale bibliotheek, [contributievrijdom voor de jeugd, e-lending en borging van de taken van de provinciale serviceorganisaties](#).

In de aanloop naar de ledenvergadering van december ontving het bestuur een brief van een groot aantal leden, waarin werd aangedrongen op het terugkomen op een afspraak die de VOB in het najaar van 2011 met het ministerie van OCW en de VNG maakte over financiering van e-content via een onttrekking aan het gemeentefonds. In deze ledenvergadering – in afwachting van het openbaar worden van het definitieve wetsontwerp – maakten bestuur en leden de balans op over wat de wet de branche zou gaan brengen. De onttrekking aan het gemeentefonds kwam uitgebreid ter sprake. Er werden twee moties ingediend. Eén over de onttrekking, deze werd niet aangenomen. De andere motie had betrekking op de gemeentelijke verantwoordelijkheid. Deze kreeg wel de steun van de ledenvergadering.

Het bestuur besloot extra geld vrij te maken om de lobby op de wet te intensiveren en een professioneel PA bureau in te schakelen.

[Onttrekking gemeentefonds](#)

Als uitvoeringskwestie van de nieuwe bibliotheekwet stond de onttrekking aan het gemeentefonds centraal. Om de hoogte van die onttrekking te bepalen, is zicht nodig op de ontwikkeling van de e-books markt in Nederland en het gebruik van digitale content. Het ministerie van OCW gaf opdracht tot een onderzoek daarnaar (bureau Kwink) en stelde een klankbordgroep in, waar de VOB ook in plaats nam. De resultaten van dit onderzoek worden begin 2014 verwacht.

De VOB Inkoopcommissie ontving van het bestuur een adviesaanvraag over hoe de selectie en het beheer van de digitale content/e-book licenties te gaan organiseren, als dat per 2015 onder de verantwoordelijkheid van de Koninklijke Bibliotheek gaat plaatsvinden. De VOB heeft bij diverse gelegenheden benadrukt dat de branche zelf de selectie van de aan te schaffen content bepaalt.

Ontlezing en digitalisering zouden de vijanden moeten zijn van de bieb. Waarom verrijzen dan overal ter wereld de prachtigste bibliotheken?

Volkskrant, 4 december 2013

Door **Nicoline Baartman** Foto's **Guus Dubbelman**

Het nieuwe Volkspaleis

Positionering bibliotheken en Level Playing Field

Integratie SIOB, BNL en KB

Een thema dat zeer veel inzet van bestuur en bureau vergt, is de integratie van het SIOB, BNL en de Koninklijke Bibliotheek (KB) per 2015. Het komt niet zozeer voort uit de nieuwe Bibliotheekwet, maar is wel onderdeel van de nieuwe stelselorganisatie zoals het ministerie van OCW die ziet en waar de VOB mee heeft ingestemd. De VOB is nauw betrokken bij dit integratieproces en overlegt regelmatig met de extern procesbegeleider en de directeur van de KB. Op die manier **bewaakt de VOB de belangen van haar leden** en ziet toe dat alle besteltaken van het SIOB en alle producten en diensten die BNL levert (ook die met een exploitatierecht verkregen vanwege de VOB, zoals de GIDS) conform afspraken integraal zullen worden overgenomen door de KB. De signalen zijn dat dit ook inderdaad zal gebeuren. Er is een agenda opgesteld over alle taken die de KB vanuit de wet opgedragen krijgt en waarover de KB en VOB gezamenlijk dienen te overleggen, zoals de organisatie van de centrale inkoop en het beheer van de digitale content per 2015, het landelijk collectiebeleid, de tarieven voor de toegang tot de digitale content en het lidmaatschap van de digitale bibliotheek. Wat dit laatste betreft, staat de VOB op het standpunt dat er slechts één lidmaatschap zou moeten zijn, waarbinnen de leden kunnen kiezen welke dienstverlening zij willen afnemen (fysiek, digitaal, gecombineerd, KB) en welk ten minste ook aan de lokale bibliotheek is gekoppeld. Het overleg hierover met de KB is constructief en in goede sfeer en dus veelbelovend.

Gemeenteraadsverkiezingen 2014

Voor de lokale lobby in het licht van de gemeenteraadsverkiezingen in 2014 werd, als resultaat van een aantal succesvolle workshops over lokale beïnvloeding, de *'Handreiking public affairs en lobby voor bibliotheken'* gemaakt voor de leden. Met vijf hoofdlijnen en bijbehorende uitwerkingen, citaten van de geïnterviewde mensen en de aanvullingen die in de workshops door de deelnemers zijn gedaan.

Ten behoeve van de lokale politiek, bestuurders en kandidaten voor de gemeenteraad maakte de VOB de poster/brochure *'De Bibliotheek: waardevrij waardevol'*. De poster beschrijft de **maatschappelijke waarde van de bibliotheek** in relatie tot gemeentelijke beleids-speerpunten, die de bibliotheken mee kunnen nemen in de lobby richting de lokale politiek i.v.m. de gemeenteraadsverkiezingen 2014.

Mediabeleid

Met de landelijke en regionale pers is vaak contact geweest. De VOB heeft zijn leden ingezet om **het verhaal van de openbare bibliotheek zelf te vertellen**. In 2013 is er veel aandacht voor de bibliotheek als fysieke plek. Hoe gaat de bibliotheek om met de vijf kernfuncties en de rol van het gebouw. Ook de uitleen van e-books stond in de schijnwerpers.

Persberichten over o.a. *'Bibliotheken akkoord over voorwaarden uitleen e-books'* en *'Sociale partners investeren in de arbeidsmarkt van bibliotheekwerk'* gingen uit.

Nieuwe toetreders en Level Playing Field

In 2013 werden nieuwe partijen in de branche actief met het bieden van bibliotheekwerk (met name uitleenfunctie). Het betreft zowel een commercieel bedrijf als vrijwilligersinitiatieven. Met name het gegeven van een commercieel bedrijf zorgt voor de nodige onrust: het is nieuw, redelijk onverwacht en de manier waarop het bedrijf een plek veroverd leidt tot veel vraagtekens. De branche is er duidelijk nog niet op voorbereid.

De VOB volgt de **nieuwe toetreders** in de branche actief en op verzoek van de leden formuleerde het bestuur een voorlopig standpunt over hoe hier mee om te gaan. Tegenhouden kunnen en willen we niet – immers, ze kunnen de bibliotheken uitdagen en tot innovatie aanzetten – maar als branche zelf sterker staan en een level playing field organiseren wel. Er is een plan gemaakt om een level playing field te organiseren in 2013/2014; de uitvoering daarvan is gestart. Hierbij laat de VOB zich juridisch adviseren. Dit level playing field betreft in elk geval de arbeidsvoorwaarden, het naleven van de auteurswet, deelnemen (en voldoen) aan de certificering van openbare bibliotheken, collectieve marketing (CPNB), de gezamenlijke catalogus (NBD Bibliion) en deelname aan het stelsel van openbare bibliotheken onder de voorwaarden zoals deze in het wetsvoorstel Wsob staan geformuleerd.

De VOB heeft daarnaast het project '*Versterken concurrentievermogen*' opgezet om bibliotheken meer kennis en praktische tools te geven in hun **positionering richting gemeenten**, met name daar waar het gaat om aanbestedingstrajecten. Ook het nieuwe modelconvenant is daarbij behulpzaam.

Arbeidsvoorwaarden

Cao-zaken

Aan de cao-tafel stond de arbeidsvoorwaarde 'pensioen' meer dan centraal. Dit omdat allerlei wet- en regelgeving verandert op het gebied van pensioenzaken. Het pensioenreglement moet worden aangepast; dat is een zaak van sociale partners. Samen met het bestuur van het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken (POB) heeft de cao-delegatie van de VOB zich verdiept in onderwerpen als de inrichting van het bestuur van het pensioenfonds, de wijziging van het financieel toetsingskader en van het *Witteveenkader* en hebben partijen zich voorbereid op de besluitvorming ter zake.

In september hebben de cao-delegatie en leden in drie bijeenkomsten de onderhandelingen voor een volgende cao Openbare Bibliotheken voorbereid. Leden willen ruimere mogelijkheden om personeel flexibel in te zetten. Dit geldt voor werktijden en plaats van tewerkstelling, maar ook willen zij elke belemmering voor het werken op zaterdag (en liefst ook op zondag) uit de cao. Er is behoefte aan ruimte voor een nieuw vrijwilligersbeleid en meer waardering van communicatieve en sociale vaardigheden van werknemers. Aandacht is nodig voor het werken in een multifunctionele accommodatie.

De onderhandelingen hebben geleid tot een akkoord voor een cao voor één jaar. Er zijn afspraken gemaakt over onder meer een salarisverhoging, plaats van tewerkstelling en de regeling sociaal plan. Afsproken is voorlopig het huidige FunctieWAarderings instrument Openbare Bibliotheken (FUWA) te handhaven. De VOB leden stemden in december in met de **nieuwe cao 2014**.

‘De bibliotheek innoveert tot cultureel centrum’

A&O-fonds Stichting BibliotheekWerk

Na het groene licht in de ALV van december 2012 is de voorbereiding voor een op te richten Arbeidsmarkt- en Ontwikkelingsfonds voortgezet. In juni konden de doelstellingen, taken en activiteiten van het op te richten fonds aan de leden worden gepresenteerd. In december hebben de cao-gebonden VOB-leden leden definitief en unaniem ingestemd met de oprichting en financiering van het fonds, genaamd *Stichting BibliotheekWerk (SBW)*. Met dit fonds zal de VOB beter in staat zijn om in paritair verband te werken aan arbeidsmarktvoorwaarden en het binnenhalen van (ESF)subsidies.

Als basis voor vervolgprojecten heeft SBW op de ALV van december een analyse van de arbeidsmarkt aan de leden aangeboden: *‘De arbeidsmarkt van openbare bibliotheken in kaart gebracht’*. Vooral een zorg om de beperkte mobiliteit binnen de branche kwam daaruit naar voren.

Arbocatalogus

Sociale partners hebben de *‘Arbocatalogus openbare bibliotheken’* in 2013 vernieuwd. De aanpassing zit hem vooral in de onderwerpen retail, selfservice en nieuwe vormen van werken (solo, het nieuwe werken, werken in multifunctionele accommodatie). De catalogus is tot stand gekomen in samenwerking met een klankbordgroep uit de branche en inmiddels getoetst door de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en kan nu als toetsnorm worden gehanteerd bij de beoordeling van *arbeidsomstandigheden*.

Onderzoek arbeidsmarkt en arbeidskosten

Ter ondersteuning van de VOB onderhandeldelegatie is in 2013 een onderzoek uitgezet onder de leden naar *‘Arbeidsmarkt en arbeidskosten in beeld’*.

De respons op dit onderzoek was niet voldoende voor een harde onderbouwing van kosten, maar deze gaf wel een globaal beeld van de verdeling van de kosten en van de arbeidsmarkt.

Strategische brancheagenda 2012–2016

Regie en implementatie

De VOB voert de regie op de realisatie van de *strategische brancheagenda ‘De Bibliotheek levert waarde’*. Er zijn drie sleutelprojecten en het programma ‘De Bibliotheek onderneemt’. De sleutelprojecten worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van externe partijen (SPN, SIOB en BNL) en de VOB zelf is verantwoordelijk voor ‘De Bibliotheek onderneemt’. Deze projecten en het programma zijn verder uitgewerkt en strakker in de planning gezet. In maart en oktober werden daartoe werkconferenties gehouden met de betrokken stakeholders SIOB, BNL, KB, SPN, Plus-bibliotheken, NBD Biblion, SCOB en de VOB.

Als gezamenlijke initiatieven zijn sleutelprojecten gestart zoals de *samenhangende collectie Nederland* (NBC+ en Content & Context, met als deelproject: logistiek) en de *Nationale Bibliotheekpas*. Eind 2013 werd daaraan toegevoegd de inzet op een *samenhangende (markt)onderzoeksagenda*. Het doel hiervan is om te komen tot een gezamenlijke onderzoeksagenda inclusief financiering; het werken aan één IT-systeem op basis van vooronderzoek/impactanalyse; het onderzoeken en etaleren van klantwaarde en maatschappelijke waarde en ontwikkeling en inkoop van HR-instrumenten. Het sleutelproject ‘B-reader’ is omgevormd tot onderzoek naar een serviceconcept gebaseerd op apps die zorgen dat e-lezen drempelvrij kan plaatsvinden.

Bij de regievoering op de realisatie van de strategische brancheagenda laat de VOB zich bijstaan door een extern adviesbureau.

Nationale Bibliotheekpas

Doel van het sleutelproject Nationale Bibliotheekpas is het bibliotheekgebruik aantrekkelijker te maken, doordat bibliotheekleden met één pas toegang krijgen tot alle landelijke en lokale digitale diensten en tot de fysieke collectie van alle openbare bibliotheken (en mogelijk ook de Koninklijke Bibliotheek). Bibliotheken treden hierdoor meer op als eenheid en dat versterkt de samenwerking ten gunste van de klant. In 2013 werden voorstellen uitgewerkt voor de toekomstige structuur rondom het lidmaatschap, de randvoorwaarden, het gebruik van de nationale pas en toepassing van landelijk gastlenen. En uiteindelijk ook de landelijke harmonisatie van tarieven en leenvoorwaarden. De VOB leden stemden in met het “wat” van de Nationale Bibliotheekpas en de uitgangspunten op de ALV van december, zodat een implementatieplan met gefaseerde uitvoering in 2014 ter hand kan worden genomen. SPN heeft de verantwoordelijkheid genomen voor de uitvoering van dit project.

‘De Bibliotheek onderneemt’

De VOB nam zelf het voortouw in het programma ‘De Bibliotheek onderneemt’, waarin maatschappelijk ondernemen door bibliotheken de komende drie jaar centraal staat. Het programma ondersteunt ondernemende directeuren die kansen bij klanten, overheden en andere stakeholders actief onderzoeken en invullen om zo hun lokale positie te versterken.

De VOB faciliteert in samenwerking met o.a. PSO's een gericht aanbod van masterclasses (zoals Regie 3.0, Leiderschap in Cultuur), verzamelt best practices van ondernemende bibliotheken en bereidt praktische publicaties voor.

Met financiële steun van het SIOB werd in juni een inspiratieworkshop rond ondernemen met bibliotheken georganiseerd, waarin de rollen van de directeur als ondernemer, leider en coach centraal stonden. De praktische aanpak hielp het terrein van ondernemen op actieve wijze te verkennen. Ook was een aparte sessie op de VOB-ledendag in juni gewijd aan ‘De Bibliotheek onderneemt’, waarin o.a. aandacht voor het programma *Digisterker*. In november konden deelnemers van het KNVI-congres meer over het brancheprogramma ervaren in de sessie: ‘Hoera, een ondernemende instelling!’, waarbij voorbeelden uit de bibliotheekpraktijk inspireerden.

VOB Inkoopcommissie digitale content

Digitale content: ook HEMA cursussen

Naast de bekende databestanden die de VOB Inkoopcommissie voor de branche inkoopt, zijn er in 2013 nieuwe bestanden aangekocht die de bibliotheken helpen zich in het digitale domein sterker te profileren. *De Hema Academie* is een pilot, waarin bibliotheekleden binnen hun abonnement in de gelegenheid worden gesteld om een aantal educatieve online HEMA Academie cursussen te volgen. Daarnaast werd meer jeugdcontent ingekocht, e-books en de *VakantieBieb*, een app met een zomer-, herfst-, en kersteditie. De lancering daarvan vond in juni plaats en was meteen een groot succes. Meer dan 150.000 mensen hebben e-books gelezen en met elkaar al ruim 1 miljoen e-books gedownload via deze *VakantieBieb*.

Niet meer ingekocht werden de *AD Bank*, *Meer over Media*, *Digitale Grote Almanak*, *Jeugd Literom*, *Literom Wereldliteratuur* en *Uittrekselbank Jeugd*. De reden is dat de kosten ten opzichte van het gebruik danig uit de pas zijn gaan lopen.

In december stelde de ALV op advies van de commissie het basispakket digitale content voor 2014 vast.

E-book Pluspakket

In de loop van 2013 kwam de VOB Inkoopcommissie met twee grote uitgevers tot overeenstemming over het uitleenen van e-books door de bibliotheek. Het model dat wordt gehanteerd ziet er als volgt uit: Head titels met een prijsstelling door de markt, Shoulder titels (tussen één en drie jaar oud) worden aangeboden in het E-book Pluspakket (20 euro voor 18 titels), Longtail titels zitten standaard in het basislidmaatschap van de bibliotheek. De lener schrijft centraal in bij BNL en de gegevens worden direct doorgegeven aan bibliotheek. De netto-inkomsten uit het e-book Pluspakket worden toegekend aan de lokale bibliotheek. De ALV van juni stemde in met dit model.

Andere
activiteiten
binnen de
kerntaken

Belangenbehartiging, lobby, representatie

Public-affairsbeleid

Met het oog op de behandeling van de bibliotheekwet in Tweede en Eerste Kamer en de gemeenteraadsverkiezingen in 2014, en de lobby voor leenrecht op e-books besloot het bestuur in de zomer van 2013 tot een intensivering van het **public affairs beleid**. Er werd extra budget vrijgemaakt om dit mogelijk te maken. In het najaar werd een aantal PA bureaus gevraagd offerte uit te brengen. In dat proces viel de keuze op Issuemakers die vanaf het najaar het VOB bureau adviseerden en ondersteunden.

Bibliotheken in pers en media

Dit jaar genereerde de VOB met behulp van haar leden **veel publiciteit** over dreigende sluitingen en alternatieve (goedkopere) bibliotheekvormen. In NRC Next op 25 januari, in Brabants Dagblad van 2 maart, in Elsevier *'Boeken naast de broeken'* van 22 juni. Ook de Leeszaal West in Rotterdam en de Antikraakbieb in Velsen trokken de aandacht. In Rotterdam wordt de bibliotheek na de verzelfstandiging een cultureel centrum, aldus Gert Staal in een interview met NRC op 25 juli. In Vrij Nederland van maart een uitgebreid artikel onder de kop *'Adieu volksverheffing'*, o.a. over de bibliotheken van Oss en Helmond-Peel.

DOK Delft trekt nog steeds veel aandacht internationaal. AD schrijft daarover op 1 juli. Bibliotheekambassadeur Marjan Berk wijdt haar column op 13 mei aan de internetconsultatie voor de bibliotheekwet. In Trouw van 21 februari aandacht voor de bibliotheek als plaats voor studie en huiswerk.

Er kwam een nieuwe toetreders in de bibliotheekmarkt die als commercieel ondernemer in de gemeente Waterland een bibliotheekvoorziening zal openen begin 2014.

Ook het succes van de *Vakantiebieb* met de digitale collectie wordt in AD van 5 september opgetekend. Op 3 augustus maakt NRC de

balans van de crisis op, en signaleert dat het aantal bibliotheken ook afneemt. Vicevoorzitter Charles Noordam zet dat recht met een ingezonden brief een week later.

Rian Visser schrijft in AD van 17 juli over de digitale bibliotheek die zoveel moois heeft voor kinderen. Jacques Vriens pleit in NRC van 28 mei en de Volkskrant van 21 september voor meer leesplezier. In NRC van 21 september hield Bastiaan Bommelje een vlammend betoog over de leeserosie. Op 5 oktober brak Marc Chavannes een lans voor goede informatie en bibliotheken.

En zoals gebruikelijk de nodige artikelen over nieuwe, spraakmakende bibliotheekgebouwen zoals Rozet in Arnhem en de bibliotheek Almere.

Proefprocedure uitlening e-books

In het onderzoek 'Online uitlenen', dat is uitgevoerd in opdracht van het ministerie van OCW, is geconcludeerd dat de leenrechtregeling binnen de Auteurswet alleen betrekking heeft op stoffelijke (fysieke) exemplaren van werken. En dat bovendien de bestaande Europese richtlijnen geen ruimte laten voor invoering op nationaal niveau van een wettelijke regeling voor e-lending.

De VOB is op 19 juni 2013 bij de Haagse rechtbank een **proefprocedure** gestart om duidelijkheid te krijgen over de toepasselijkheid van het leenrecht op online uitlenen van e-books en om een principiële uitspraak te krijgen van de Europese rechter n.a.v. het 'UsedSoft arrest' van het Europese Hof van Justitie.

De VOB volgde en volgt op gebied van e-lending een twee sporen beleid: met uitgevers die daartoe bereid zijn licenties afsluiten over alle vormen van beschikbaarstelling van e-books en ten tweede het verkrijgen van een principiële erkenning van de rol van bibliotheken bij het online beschikbaar stellen van digitale informatie. Hierbij wordt samengewerkt met EBLIDA.

Bijna alle bibliotheken moeten fors bezuinigen, tot soms wel de helft van het budget

Help, de bibliotheek verdwijnt

Internationale lobby e-books en auteursrecht.

De FOBID Juridische Commissie (FJC) bewaakt op nationaal niveau de bibliotheekbelangen op het terrein van het auteursrecht. In oktober bracht FJC de Nederlandse betrokkenen bijeen in een seminar gewijd aan e-books en e-lending.

De VOB besteedt haar internationale lobbywensen uit aan EBLIDA. EBLIDA zorgt voor bibliotheeklobby op Europees niveau en maakt deel uit van verschillende coalities rond e-books. Ze zet met haar Taskforce E-Book in op gunstige voorwaarden voor licenties en een algehele herziening van het auteursrecht. In 2013 werd een bewustmakingscampagne voorbereid onder het motto: *'The right to E-Read'*.

Als kenniscentrum verzamelde EBLIDA praktijkgegevens rond e-books en maakte gebruik van de onderzoeksresultaten en acties van de *Bill & Melinda Gates Foundation* om de maatschappelijke positie van bibliotheken te versterken. Ze ondersteunde de actie om Europarlementariërs (MEP's: Member European Parliament) te vragen een schriftelijke verklaring aangaande het belang van openbare bibliotheken in Europa te tekenen. De VOB sloot zich daarbij aan met een gerichte actie naar de Nederlandse MEP's. IFLA richt zich als wereldwijde bibliotheekorganisatie ook op belangenbehartiging. Dat betreft met name nieuwe verdragen die de uitzonderingen in het **auteursrecht** en intellectuele eigendomsrecht voor bibliotheken moeten bestendigen. Voor de gebruikersgroep van mensen met een (lees)beperking kwam de victorie van de bibliotheeklobby (FOBID, EBLIDA, IFLA) in de vorm van het *Marrakesh Verdrag* dat hen toegang tot informatie, zo nodig in aangepaste vorm, garandeert. De toepassingswet voor Nederland zal in 2014 haar beslag krijgen.

Overleg met vertegenwoordigers overheden

De VOB voert regelmatig overleg met vertegenwoordigers van het ministerie van OCW, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en Interprovinciaal Overleg (IPO) over alle actuele ontwikkelingen. De contacten met de VNG leidden o.a. tot plannen voor een VNG *'Handreiking cultureel ondernemerschap'* en een bijdrage in de vorm van een informatiestand van de branche (SIOB, BNL en VOB) op het jaarlijkse **VNG ledencongres**, waarin de mogelijkheden van de openbare bibliotheken voor gemeentelijk beleid gemarkeerd werden.

Toetreding tot Leescoalitie

Stichting Lezen, Stichting Lezen & Schrijven, SIOB en de Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB) vormen samen een alliantie om ten behoeve van leesbevordering samen te werken, af te stemmen en stimulerende activiteiten op te zetten. Openbare bibliotheken profileren zich steeds meer en beter als **'de leesmotor van Nederland'** en geven zo invulling aan hun maatschappelijke functie van leesbevordering. Voor het bestuur van de VOB was dat een reden om in het kader van belangenbehartiging per 1 januari 2014, op verzoek van de huidige coalitiepartners, aan te sluiten bij de Leescoalitie als 'supporting partner'. Dit mede in het licht van de opheffing van het SIOB per 2015.

Belangenbehartiging arbeidsverhoudingen

In 2013 heeft de VOB regelmatig deelgenomen aan de Hoofd-beleidscommissie Sociale Zaken en de cao-commissie van MKB-Nederland, waar de VOB lid van is. De Federatie Cultuur (FC) was oorspronkelijk opgericht om vooral werkgeverszaken af te stemmen. Daar is steeds nadrukkelijker bijgekomen de belangenbehartiging van de culturele sector. De VOB benadrukte in het overleg de afstemming op het gebied van werkgeverszaken, in het bijzonder afstemming van arbeidsvoorwaarden voor multifunctionele accommodaties.

De branche intern en extern organiseren

Bestuurlijke afstemming en samenwerking

De bestuurlijke drukte in de branche is een feit. Afstemming en samenwerking zijn daardoor des te harder nodig. Doel is een **optimaal rendement** van de activiteiten van de betrokken partijen **voor de lokale bibliotheken**.

De VOB overlegde met regelmaat met SIOB en BNL, met name over de innovatieagenda van de branche – en dus ook over de uitvoering van de strategische brancheagenda 2012–2016 – en de implementatie en doorontwikkeling van de digitale infrastructuur en dienstverlening. Met de OB delegatie in het bestuur van Stichting NBD voerde de VOB diverse gesprekken over de strategische toekomstpositie van het branchebedrijf NBD Biblion BV. Een convenant is in voorbereiding genomen.

Om afstemming op beleid en activiteiten ter ondersteuning van de bibliotheken vorm te geven, hebben de besturen van SPN (PSO's) en VOB een gestructureerd halfjaarlijks overleg afgesproken.

De banden met de werkgeversdelegatie in het bestuur van het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken (POB) zijn stevig aangehaald. De veelheid aan actuele ontwikkelingen en veranderingen in de pensioenregelgeving en de daaruit voortkomende aanpassing van het Pensioenreglement noopten daartoe. Daarnaast was het noodzakelijk de pensioenovereenkomst te actualiseren en te spreken over de toekomstbestendigheid van een zelfstandig POB. Deze activiteiten zijn in nauwe samenwerking tussen sociale partners en POB-bestuur opgepakt. VOB bestuur en de cao-onderhandeldelegatie trokken daarbij gezamenlijk op. Margreet Teunissen (CDR) en Rob Pronk (voormalig directeur-bestuurder Biblionet Groningen) werden door de VOB benoemd in het **bestuur van het POB**.

Nieuw Certificeringskader

De tweede certificeringsperiode liep eind 2013 ten einde. Stichting Certificering Openbare Bibliotheken (SCOB) heeft in 2012 een werkgroep in het leven geroepen om de **nieuwe norm** voor de periode 2014–2017 voor te bereiden. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van VOB, SCOB en VNG. Op de ALV van juni 2013 heeft de werkgroep toelichting gegeven op haar voorstel, zoals zij dat aan haar opdrachtgever SCOB heeft aangeboden. De voorgestelde aanpak is anders t.o.v. het huidige kwaliteitskader en stelt het realiseren van de toekomstambities meer centraal. Tijdens de ALV

bleek dat er nog onvoldoende draagvlak was voor de voorstellen. Het bestuur van de SCOB heeft vervolgens de werkgroep een nieuwe opdracht gegeven. Tussen de besturen van SCOB en VOB werd afgesproken dat de definitieve goedkeuring van het nieuwe certificeringskader zal worden uitgesteld tot de ALV van juni 2014.

Kengetallen branche

De respons op de jaarlijkse **BIS enquête** naar de kengetallen van de branche was met 95% wederom hoog. Dat is ook nodig: hoe completer het beeld, hoe betrouwbaarder de cijfers en hoe meer gegevens om de branche te positioneren. In november publiceerde het CBS de gevalideerde landelijke cijfers 2012 op haar statistieksite *Statline.nl*.

De BIS cijfers zijn **de enige landelijke cijfers** over het bibliotheekwerk en worden veel door de overheden en adviesorganen geraadpleegd. De VOB gebruikt de cijfers voor de kengetallenverzameling en om bibliotheken van dienst te zijn met branche-informatie. Ook voor public affairs-activiteiten en pr-instrumenten bewijzen ze grote waarde.

Libraryschool

De Libraryschool is na de reorganisatie van de VOB in 2009 tot ontwikkeling gekomen, los van de VOB. Helaas is het beoogde succes uitgebleven en in 2013 heeft het bestuur van de gevormde Stichting Libraryschool de VOB gevraagd de activiteiten over te nemen. VOB bestuur en Stichting Libraryschool zijn in gesprek geraakt over de voortzetting binnen een kader dat meer aan de VOB doelstellingen is gerelateerd en passend binnen het programma 'De Bibliotheek onderneemt' uit de strategische brancheagenda 2012–2016 'De Bibliotheek levert waarde'. Besluitvorming vindt in 2014 plaats.

E-boek lenen van de bibliotheek grote hit

IN VAKANTIE HALF MILJOEN DIGITALE BOEKEN GEDOWNLOAD

Dienstverlening en kennisdeling

Versterking concurrentievermogen bibliotheken

Door marktontwikkelingen, zoals nieuwe toetreders, hebben leden aan de VOB gevraagd hoe hun positie versterkt kan worden. Daarom is de VOB het project 'Versterken Concurrentievermogen' gestart. ACTA Advies is gevraagd om het project te leiden. In de werkgroep zitten enkele bibliotheekdirecteuren en de VOB. De volgende resultaten worden in 2014 verwacht: **handleiding voor bibliotheken** over inkoopbeleid en -procedures van gemeenten, aanbesteden en offrenen een aantal strategische scenario's, nieuwe bibliotheekformules en een studiebijeenkomst.

Modelconvenant samenwerking bibliotheek en gemeenten

De VOB heeft in nauwe samenwerking met de Bibliotheek Midden-Brabant, Bibliotheek Rivierenland en Stadhouders Advocaten een **modelconvenant** laten opstellen als hulpmiddel om subsidieafspraken met gemeenten vast te leggen. Nieuw aan het model is dat er ook afspraken worden gemaakt voor het moment dat de verbintenis met de gemeenten niet vanzelfsprekend meer is. Eventuele uitval van gemeenten kan worden opgevangen door regionale samenwerking. In oktober was er een workshop waarin bibliotheekdirecteuren hun visie en ervaringen deelden met collega's en Stadhouders Advocaten juridisch advies gaven.

Project Digisterker

Met het programma Digisterker ontwikkelt de landelijke overheid voor burgers cursussen 'Werken met de e-overheid', die op lokale schaal door maatschappelijke organisaties worden gegeven. Het programma past uitstekend bij bibliotheken, die immers beschikken over de expertise, de faciliteiten en de toegang tot de doelgroep van de cursussen. De bibliotheek versterkt door inhoudelijke samenwerking en ondersteuning haar strategische partnerschap met de gemeente en andere overheden, zoals het Uvw en de Belastingdienst. Op 9 oktober organiseerde de VOB, in samenwerking met Digisterker,

een workshop voor directeuren in het kader van het programma 'De Bibliotheek onderneemt' over de realisatie van de cursussen 'Werken met de e-overheid'.

Studiebijeenkomst brede culturele bedrijven

Bibliotheken maken in toenemende mate deel uit van **multifunctionele organisaties** of verkeren met hen onder één dak. Reden om jaarlijks een bijeenkomst voor de betrokken directeuren te organiseren. In 2013 was dat in januari bij Cultura in Ede met aandacht voor de bijzondere eisen die multifunctionele organisaties stellen aan bestuur, organisatiestructuur, arbeidsvoorwaarden en personeelontwikkeling.

Bijeenkomst nieuwe directeuren

In april vond voor het eerst een bijeenkomst plaats voor **nieuwe directeuren**: nieuw in de branche of nieuw op de directiepost. Een tiental directeuren kwam bijeen in de Tweede Verdieping, (Bibliotheek Nieuwegein) en besprak de verenigingsstructuur, de samenwerking rond digitale diensten, werkgeverszaken, maatschappelijk ondernemerschap en hun bevindingen in de branche. De combinatie van introductie en feedback naar de VOB werd als zeer plezierig ervaren.

Procesoptimalisatie

Onder de naam 'De Gouden Greep' organiseerde de VOB in het kader van 'De Bibliotheek onderneemt' in het voorjaar drie verschillende kennisworkshops voor bibliotheken om procesoptimalisatie te versterken, bijvoorbeeld bij mediaverwerking, titelbeheer, applicatiebeheer, ledencontacten en collectiebeleid. Tezamen kunnen zij een **referentiemodel** voor de branche opbouwen. De VOB sloot een mantelovereenkomst 'Procesmanagement' met Hörnig Consultancy met een aantrekkelijk aanbod voor bibliotheken, zodat zij gemakkelijk en voordelig hun bedrijfsprocessen kunnen optimaliseren en zo kunnen werken aan verbetering van de efficiency.

Verkenning management informatie

De systemen voor managementinformatie zijn nog niet zodanig ingericht, dat het voor bibliotheken goed mogelijk is om hun maatschappelijke rendement richting overheden met duidelijke cijfers te onderbouwen en om hun bedrijfsvoering en kwaliteitsverbetering daarop af te stemmen.

De VOB heeft in samenwerking met Longus het initiatief genomen om te verkennen hoe de dienstverlening van bibliotheken en de opbrengst ervan **systematisch in kaart** kan worden gebracht. In september kwamen twee groepen directeurs bij elkaar om de thema's 'Leesbevordering' en 'Mediawijsheid' nader te onderzoeken: welke producten en diensten zijn er, welke meetgegevens leveren die op en wat kun je daarmee aantonen? De uitkomsten zullen in 2014 in het kader van het programma 'De Bibliotheek onderneemt' verder uitgewerkt worden.

Mantelovereenkomsten

In 2013 zijn **nieuwe mantelovereenkomsten** afgesloten met Drevast, adviesbureau op het gebied van bouw en waardebeoordelingen, Hörnig consultancy en met BHV.NL. Het eerste jaar waardebeoordelingen en bezwaarprocedures tegen de WOZ beschikkingen door Drevast heeft bij 68% van de onderzochte 17 bibliotheken een OZB besparing opgeleverd van in totaal structureel € 40.000. De in het najaar afgesloten mantelovereenkomsten met Hörnig en BHV.NL zullen vooral vanaf 2014 hun waarde tonen.

Ter voorbereiding op een nieuw mantelcontract op het gebied van energie is eind 2013 capaciteit ingezet. De energiemantel, met Hellemans Consultancy, en andere nieuwe mantels zullen vooral in samenwerking met de Federatie van werkgeversverenigingen in de cultuur (FC) afgesloten worden om een **maximaal ledenvoordeel** te behalen.

ANBI-status

De VOB heeft al haar leden, voor zover een gesubsidieerde instelling of instelling zonder winstoogmerk, opnieuw collectief bij de Belastingdienst aangemeld voor de **culturele ANBI-status**. Deze opgave was een actualisatie van 2010 en op verzoek van de Belastingdienst voorzien van de internetadressen en de fiscale nummers van de leden om hen zo beter en sneller te kunnen traceren.

Per 1 januari 2014 verandert de regelgeving voor ANBI's en komen er nieuwe voorwaarden, die inhouden dat ANBI-instellingen meer openheid moeten geven over doelstelling, activiteiten en financiën. De VOB adviseerde haar leden met praktische voorstellen om er zelf zorg voor te dragen dat de gevraagde gegevens goed vindbaar op de eigen website staan.

Informatie en advies voor leden

Er is in 2013 weer veelvuldig gebruik gemaakt van de **helpdesk-functie** van de VOB op het gebied van werkgevers- en juridische zaken en algemene verenigingszaken. Een groot aantal bibliotheken heeft te maken gehad met teruglopende inkomsten uit gemeentelijke subsidies. Als gevolg hiervan zagen bibliotheken zich vaak genoodzaakt hun organisaties in te krimpen, waarbij gedwongen ontslagen onvermijdelijk waren. Hierdoor werden veel vragen gesteld over reorganisaties en de toepassing van het sociaal plan. Het wetsvoorstel Wet werk en zekerheid leidde tot veel vragen over de aankomende wijzigingen in het arbeidsrecht en met name over de ketenbepaling. In 2012 is de vakantiewetgeving aangepast. Dit leidde ook in 2013 nog tot vragen over de opbouw en opname van vakantie tijdens ziekte en de verval- en verjaringstermijn van vakantieperioden. Andere onderwerpen waarover regelmatig vragen werden gesteld zijn onder andere de reiskostenvergoeding, de jubileumgratificatie en de voorzieningen bij arbeidsongeschiktheid. Algemeen juridische vragen werden gesteld over leenhistorie, privacy en bescherming van persoonsgegevens. Ook waren er vragen over de ANBI-status en m.b.t. benchmarking.

Verenigings- zaken

Bestuur

In 2013 traden twee bestuursleden af: Rob Pronk per 1 juli vanwege het bereiken van de 65-jarige leeftijd en Marion Mertens per 31 december. Op de ALV van december stemde de leden ermee in om in de vacature Pronk te benoemen **Arend Middelveld**, directeur-bestuurder van Biblionet Groningen. De vacature Mertens wordt aangehouden tot de ALV van juni 2014.

Het bestuur vergaderde in 2013 acht keer. Aan de vergadering van 28 juni werd een themamiddag gekoppeld in aanwezigheid van extern adviseur Dedan Schmidt van Berenschot en de drie commissie-secretarissen/programmaleiders van de VOB. Onderwerpen waren de **positionering van de VOB**, rollen en taken van bureau, directeur en bestuur, communicatie- en overlegstructuur en de focus op kernfuncties en hoofdtaken. Tot definitieve besluiten inzake de focus en verbeteringen in de werkstructuur van de vereniging leidde dit nog niet. Wel werd eind 2013 een meetlat vastgesteld waarmee het bestuur duidelijk en transparant kan bepalen welke activiteiten-verzoeken vanuit de leden- en stakeholdersomgeving al dan niet gehonoreerd dienen te worden.

Lintje Erik Jurgens

In mei werd **Erik Jurgens**, oud-VOB-voorzitter, benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau vanwege zijn vele maatschappelijke verdiensten, met name op het gebied van het Openbare Bibliotheekwerk. Het lintje was aangevraagd door de VOB, in samenwerking met Arq Psychotrauma Expert Groep (voormalig Centrum 45). Erik Jurgens was al ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw vanwege zijn werkzaamheden voor de Eerste en Tweede Kamer.

Leden

In dit verenigingsjaar fuseerden de Overijsselse Bibliotheekdienst (OBD) met Biblioservice Gelderland tot de Rijnbrink Groep. Bibliotheek van A tot Z en de Bibliotheek Zuid-Holland Zuidoost fuseerde per 1 januari 2014 tot Bibliotheek AanZet, met 516.424 inwoners na Amsterdam en Rotterdam de grootste bibliotheek van het land.

Het aantal leden bedroeg per 31 januari 2013:

- Basisbibliotheken: 159 (dekkingsgraad 100%)
- PSO's: 9 (dekkingsgraad 100%)
- Landelijke organisaties in het bibliotheekbestel: 7
- Bijzondere/geassocieerde leden: 4

Er waren geen (definitieve) opzeggingen of nieuwe aanmeldingen.

Ledenvergaderingen

In 2013 waren er drie ledenvergaderingen.

De extra ledenvergadering van 28 februari (Utrecht) stond geheel in het teken van de beoogde **nieuwe bibliotheekwet Wsob** en haar uitwerkingen. Bestuur en leden kwamen tot een gedachtewisseling en een standpuntbepaling over voor de branche relevante onderdelen van het concept wetsvoorstel en de richting van beïnvloeding door de VOB. Het resultaat was een gezamenlijk manifest dat werd ingezet bij de internetconsultatie m.b.t. de wet, die het ministerie van OCW in april organiseerde.

De ledenvergadering van 13 juni vond plaats in de Verkadefabriek te 's-Hertogenbosch. Naast de nieuwe bibliotheekwet waren belangrijke onderwerpen: de inkoop van e-books en de inrichting van het **E-book Pluspakket**, de oprichting van een **Arbeidsmarkt & Ontwikkelingsfonds** (A&O-fonds met de naam Stichting BibliotheekWerk) en het **nieuwe Certificeringskader** voor de periode 2014–2017. Over de eerste twee onderwerpen werd positief besloten, het besluit over het Certificeringskader werd uitgesteld. Gastsprekers waren Bart Drenth, directeur van Ecorys NL en Jonathan France, Ecorys UK. Zij vertelden over de studie naar het economisch effect van de Public Library Birmingham. De maatschappelijke meerwaarde van openbare bibliotheken in een economisch perspectief. Daarnaast waren er drie workshops m.b.t. de implementatie van de branchestrategie:

Huiswerk maken tussen de boekenkasten

Leren voor school? Dan gaan we naar de bieb!

REPORTAGE

Lotte Straatsma
Den Haag

---

over de NBC+ content en contextualisering, over de Nationale Bibliotheekpas en over het programma 'De Bibliotheek onderneemt'. De laatste ALV van 2013 was op 12 december in de KB te Den Haag. Voor deze locatie werd gekozen, omdat met ingang van 2015, als de nieuwe bibliotheekwet in werking treedt, de KB de taken van het sectorinstituut SIOB en van BNL gaat overnemen. Via rondleidingen konden de VOB-leden kennismaken met de KB. Bas Savenije, directeur van de KB, was gastspreker. Op de ALV werd veel tijd ingeruimd voor de [nieuwe bibliotheekwet](#) en met name voor de gevolgen van de [onttrekking uit het gemeentefonds](#). Besluiten werden o.a. genomen over de nieuwe cao voor 2014, over begroting en activiteitenplan van de Stichting BibliotheekWerk, over de Nationale Bibliotheekpas, over begroting en jaarplan 2014 van de VOB en over het Verenigingsbeleidsplan 2014–2017.

Contributiestelsel

2013 was het eerste jaar waarin het [nieuwe contributiestelsel](#) werd uitgevoerd. Daar waar van toepassing werd de overgangsregeling gehanteerd en in het contributiebedrag verrekend. In totaal deden zeven leden een beroep op de hardheidsclausule. In vier gevallen heeft het bestuur ingestemd met een individuele regeling voor 2013 en in twee gevallen zijn afspraken gemaakt voor meerdere jaren. Eén verzoek werd afgewezen.

De invoering van het nieuwe stelsel is verder probleemloos verlopen en het geraamde contributie-inkomstenbedrag werd gerealiseerd.

Communicatie met de leden

In 2013 heeft de VOB een communicatieplan opgesteld om de communicatie [richting leden en stakeholders](#) te versterken. In het plan aandacht voor verschillende vormen van communicatie zoals corporate-, branche- en verenigingscommunicatie en voor identiteit en het gewenste imago van de VOB. Vanuit dit plan zijn handreikingen voor het team opgesteld en een activiteitenplan 2014 gemaakt met onder andere een communicatiekalender.

De VOB heeft de [website www.debibliotheken.nl](http://www.debibliotheken.nl) geheel herzien: een betere vindbaarheid van de diverse onderwerpen stond daarbij centraal. De contentmigratie van de oude WOB-website en VOB-website is hiermee succesvol afgerond. De website heeft ook nieuwe functionaliteiten, zoals een besloten ledendeel. De website is nu leidend voor de communicatie naar buiten toe.

Vorm en opzet van de digitale nieuwsbrief zijn geheel herzien en de frequentie is omhoog gegaan. Met bijna 700 abonnees bereikt de nieuwsbrief veel leden en stakeholders van de vereniging.

Gemiddeld opent 51% van de abonnees de nieuwsbrief en klikt 30% van alle abonnees door naar een of meerdere berichten op de website.

[Twitter](#) is een belangrijk medium voor contact met onze leden en beleidsomgeving. De VOB heeft meer dan 500 tweets verstuurd.

De ruim 1.700 volgers reageren goed op onze tweets. Volgers zijn mensen uit de branche openbare bibliotheken, samenwerkingspartners en stakeholders zoals Tweede Kamerleden, medewerkers van VNG en het ministerie van OCW.

In 2013 is op LinkedIn de bedrijfspagina VOB compleet gemaakt.

Meer dan 150 mensen op LinkedIn volgen deze bedrijfspagina.

De VOB heeft tientallen updates geplaatst.

Bureau

Verenigingsbeleidsplan 2014–2017

Op de ALV van december keurden de leden het **Verenigingsbeleidsplan 2014–2017** goed. Het plan is mede gebaseerd op een enquête onder de leden naar de waardering van inzet en diensten van de VOB en naar de wensen voor de toekomst. Het beleidsplan biedt houvast op basis waarvan de komende jaren de keuzes voor activiteiten en hun inhoud en zwaarte bepaald kunnen worden. Prioriteiten worden gesteld op basis van de behoeften van de leden en de door hen gewenste ontwikkeling van de branche en de actualiteiten die zich in de beleidsomgeving voordoen.

Focus in dit beleidsplan ligt op zes speerpunten:

- Versterken communicatie
- Moderniseren arbeidsrelaties/versterken helpdeskfunctie cao
- Benchmark ontwikkelen
- Ondersteuning lokale belangenbehartiging (met speciale aandacht voor de kleine kernen-bibliotheken)
- Doorontwikkeling ondernemerschap (idem)
- Doorontwikkeling vereniging (flexibilisering middeleninzet; relatie leden <> bestuur <> bureau).

De verdere uitwerking van het Verenigingsbeleidsplan wordt via de reguliere jaarlijkse begrotingen en jaarplannen aan de leden voorgelegd.

Communicatie VOB

Ter profilering van de vereniging werd de brochure *‘De Vereniging van Openbare Bibliotheken levert waarde’* gerealiseerd, met als bijlagen overzichten van al onze verkrijgbare publicaties en de voor de leden beschikbare mantelovereenkomsten (bulkcontracten).

Overzicht van publicaties:

- *‘Handreiking public affairs en lobby voor bibliotheken’*;
- Poster/brochure *‘De Bibliotheek: waardevrij waardevol’*;
- Vernieuwde *‘Arbocatalogus openbare bibliotheken’* met een voorbeeld-protocol ongewenst gedrag en lijst van knelpunten en oplossingen;
- *‘Jaarverslag 2012’*;
- Brochure *‘De Vereniging van Openbare Bibliotheken levert waarde’*;
- *‘Jaarplan 2013’*.

Nieuwe huisvesting VOB

In 2012 had het bestuur reeds besloten om niet, zoals eerder bij de ontvlechting in 2009 was afgesproken, met het VOB bureau naar Utrecht te verhuizen, samen met SIOB en BNL. Belangrijkste reden: het besluit van SIOB en BNL om toch in Den Haag te blijven. Wel besloot het bestuur om in Den Haag naar een andere en kleinere, voor 12 personeelsleden meer geschikte, werkruimte te zoeken, beter passend bij de beoogde flexibele en hands-on werkcultuur. Nieuwe kantoorruimte vonden we in de **Muzentoren** aan de Wijnhaven, dicht bij het Haagse Centraal Station. Op 23 april 2013 vond de verhuizing plaats. Op de dertiende verdieping zit het VOB bureau nu in een lichte, zonnige, modern en efficiënt ingerichte ruimte met wijds uitzicht over Den Haag en het **landelijke politieke centrum** en te midden van diverse departementen, waaronder het ministerie van OCW.

Financiën

Het bestuur voert een **solide financieel beleid**, dat uitgaat van een sluitende begroting, welke hoofdzakelijk gefinancierd wordt door inkomsten uit contributie.

Voor 2013 werd besloten tot extra investeringen in public affairs (t.b.v. lobby bibliotheekwet en positionering van de bibliotheken relatie tot de gemeenteraadsverkiezingen 2014) en een onderzoek naar de arbeidsmarkt/arbeidskosten in de branche, leidend tot een klein begroot tekort op de exploitatierekening. Uiteindelijk bleef dit tekort beperkt tot een bedrag van € 2999,-.

De verhuizing en herinrichting bleven binnen het vastgestelde budget. De, bij het ministerie van OCW aangevraagde, frictiekosten in verband met nalopende kosten inzake de reorganisatie 2009/2010 zijn conform aanvraag aan de vereniging uitgekeerd. Er is een start gemaakt met de beschrijving van de financiële procedures en protocollen (financiële organisatie) en het formuleren van een treasurybeleid.

De VOB beschikt over een gezond eigen vermogen bestaande uit bestemmingsreserves (werkgeverszaken en Libraryschool) en een algemene reserve.

Bijlagen

1 Overzicht leden van de VOB

Het ledenbestand van de VOB bestaat uit bibliotheken, provinciale serviceorganisaties (PSO's) en een aantal andere instellingen.

Daarnaast heeft de VOB een aantal buitengewone leden. De VOB heeft per 01-01-2014 179 leden verdeeld over:

- bibliotheekorganisaties: 159
- PSO's: 9
- landelijke organisaties: 7
- buitengewone/geassocieerde leden: 4

Een PSO ondersteunt de openbare bibliotheken in zijn provincie. Er zijn negen PSO's in Nederland, drie PSO's bedienen twee provincies.

Het volledige overzicht van de leden vindt u op www.debibliotheeken.nl/de-vob/vereniging/leden

2 Overzicht bestuur en medewerkers VOB

Bestuur

- Kars Veling – voorzitter
- Charles Noordam – vicevoorzitter / penningmeester (Bibliotheek Den Haag)
- Jos Debeij – secretaris (Bibliotheek Deventer)
- Marion Mertens (Bibliotheek Venlo)
- Irmgard Reijntjes (Bibliotheek Capelle aan den IJssel)
- Chris Wiersma (De nieuwe Bibliotheek, Almere)
- Rob Pronk (Biblionet Groningen) (tot 1 juli 2013)
- Jan Hoogenberg (Bibliotheek Noordwest Veluwe, Harderwijk)

Medewerkers

- Ap de Vries – directeur
- Inge van Asperen – beleidsadviseur / beheer vereniging
- Francien van Bohemen – public affairs & public relations
- Sherien Dhonré – directiesecretaresse
- Monica van den Donker – secretariaat / financiële- en leden-administratie
- Coen van Hoogdalem – commissiesecretaris Marketing & collectieve promotie en Digitale ontwikkelingen
- Paul Kelder – medewerker informatie & advies arbeidsvoorwaarden (ad interim tot 1 april 2013)
- Toon Kets – interne bedrijfsvoering en zakelijke dienstverlening (per 1 oktober 2013)
- Marian Koren – sr. beleidsadviseur
- Patricia Mik – secretariaat
- Christine Oyen – programmaleider arbeidsverhoudingen
- Fanny Pang – beleidsmedewerker werkgevers- en juridische zaken (per 1 april 2013)
- Barbara Rudz – medewerker communicatie en webbeheer (per 1 september)
- Fons Spliet – officemanager (ad interim tot 1 oktober 2013)

Het overzicht van commissies, onderhandeldelegaties en bestuurlijke vertegenwoordigingen namens de VOB vindt u op www.debibliotheeken.nl/de-vob/vertegenwoordiging/commissies-en-delegaties/

3 Overzicht functies VOB-bestuursleden

Erevoorzitter

H.K.H. Prinses Laurentien der Nederlanden

Kars Veling

- Directeur ProDemos
- Voorzitter bestuur VOB

Charles Noordam

- Directeur Bibliotheek Den Haag
- Vice-voorzitter VOB
- Penningmeester bestuur VOB
- Bestuurslid Stichting FOBID
- Voorzitter FOBID Juridische Commissie
- Bestuurslid Stichting Bibliotheekenoverleg Zuid-Holland (BOZH)

Marion Mertens

- Directeur Bibliotheek Venlo
- Bestuurslid VOB
- Lid werkgeversdelegatie Centraal Overleg Arbeidsvoorwaarden Openbare Bibliotheken (COAOB)
- Bestuurslid NBD
- Bestuurslid Verenigde Limburgse Bibliotheken

Chris Wiersma

- Directeur De nieuwe Bibliotheek (Almere)
- Bestuurslid VOB
- Voorzitter DOCA (directie-overleg culturele instellingen Almere)
- Lid bestuur Fonds XL
- Voorzitter provinciaal directieoverleg Flevoland
- Lid Higher Education Development Board Windesheim Flevoland
- Lid Futuregroup Almere

Rob Pronk

- Adviseur van de Raad van Toezicht van Biblionet Groningen
- Bestuurslid VOB (tot 1 juli 2013)
- Voorzitter Stichting Poëziepaleis
- Voorzitter Stichting Tschumipaviljoen

- Vicevoorzitter Stichting Literaire Activiteiten Groningen
- Lid van de onderhandel-delegatie StOL (vanaf juli 2013)
- Aspirant-bestuurslid Pensioenfonds Openbare Bibliotheken (POB) (vanaf juli 2013)

Jos Debeij

- Directeur Stichting Openbare Bibliotheek Deventer
- Secretaris bestuur VOB
- Bestuurslid Stichting Deventer Boekenweek

Irmgard Reijntjes

- Directeur Stichting Bibliotheek aan den IJssel
- Bestuurslid VOB

Jan Hoogenberg

- Directeur Bibliotheek Noordwest Veluwe
- Bestuurslid VOB
- Lid werkgeversdelegatie Centraal Overleg Arbeidsvoorwaarden Openbare Bibliotheken (COAOB)

Ap de Vries

- Directeur VOB
- Bestuurslid Kunsten '92, Amsterdam
- Bestuurslid / penningmeester Theaterfestival Boulevard, Stichting Bosse Nova, 's-Hertogenbosch
- Lid comité van aanbeveling Governance Code Cultuur 2014, Stichting Cultuur & Ondernemen, Amsterdam

Colofon

Vastgesteld in de algemene ledenvergadering van de VOB, 12 juni 2014 te Ede.

Tekstbijdragen medewerkers VOB

Samenstelling Inge van Asperen

Redactie Inge van Asperen, Barbara Rudz

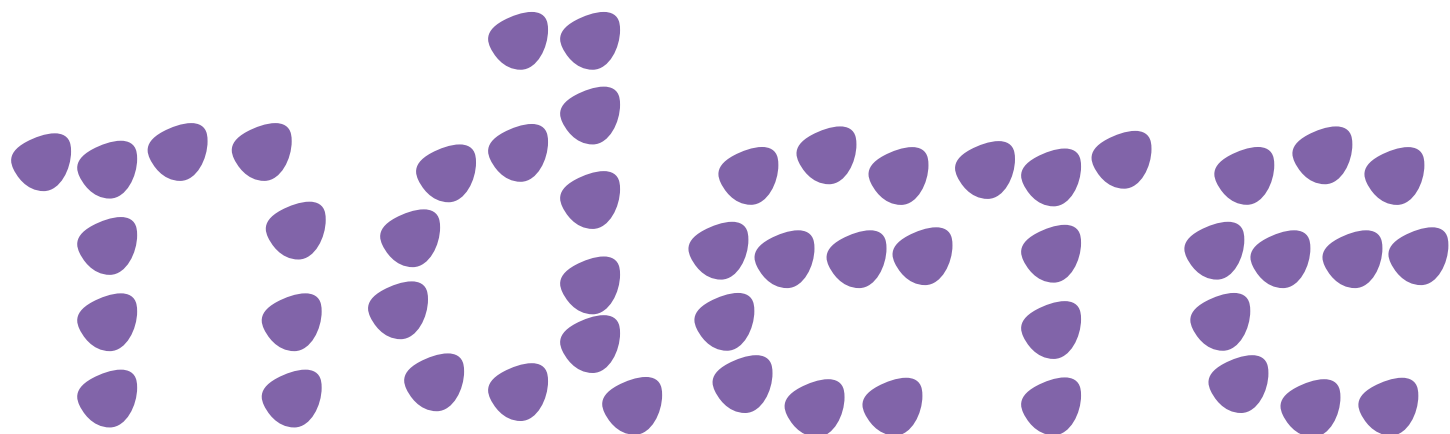
Eindredactie Ap de Vries

Ontwerp Comma-S ontwerpers, 's-Hertogenbosch

© Uitgave van de Vereniging van Openbare Bibliotheken

Den Haag, augustus 2014

www.debibliotheken.nl

De VOB is de **brancheorganisatie** van de openbare bibliotheken en aanverwante organisaties. Namens, voor en met haar leden behartigt de VOB de gemeenschappelijke belangen waarbij versterking van het maatschappelijk ondernemerschap, eigentijds werkgeverschap, marktontwikkeling en positionering centraal staan.

